

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 10 март 2020 г.

Конституционният съд в състав: Борис Велчев – председател, членове: Георги Ангелов, Анастас Анастасов, Гроздан Илиев, Мариана Карагьозова–Финкова, Константин Пенчев, Филип Димитров, Таня Райковска, Надежда Джелепова, Павлина Панова, Атанас Семов и Красимир Влахов при участието на секретар-протоколита Кристина Енчева разгледа в закрито заседание на 10 март 2020 г. конституционно дело № 1/2020 г., докладвано от съдия Мариана Карагьозова - Финкова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията във фазата по допустимостта съгласно чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано по искане на главния прокурор на Република България, внесено в Конституционния съд на 24 януари 2020 г., за даване на задължително тълкуване на нормата на чл. 103 от Конституцията на Република България относно изложените тълкувателни въпроси – стр.4 и стр.6 - 7 от искането.

В отговор на разпореждане на съдията – докладчик от 10 февруари 2020г., е направено писмено уточнение на петитума от вносителя на 14 февруари 2020 г., като се систематизират тълкувателните питання, след което петитумът на искането гласи както следва:

„Моля да постановите решение, с което Конституционният съд да даде задължително тълкуване на нормата на чл. 103 от Конституцията на Република България, като отговори на въпросите:

1. Припокрива ли се по съдържание понятието „държавна измяна“, използвано в чл. 103, ал. 1 от Конституцията, с престъпленията, визирани в Глава първа "Престъпления против Републиката", Раздел I "Измяна" от Особената част на Наказателния кодекс ?

2. Каква е разликата между използваните в чл. 103, ал. 1 от Конституцията понятия „държавна измяна“ и „нарушение на Конституцията“ като основания за

ангажиране на отговорността на президента и вицепрезидента за действия, извършени при изпълнение на техните функции ?

3. Понятията „държавна измяна" и „нарушение на Конституцията", използвани в чл. 103, ал. 1 от Конституцията, включват ли в съдържанието си и извършване на престъпления извън съставите на Глава първа "Престъпления против Републиката "от Наказателния кодекс ?

4. Изразът „не може да бъде възбудено наказателно преследване", използван в чл. 103, ал. 4 от Конституцията, ограничава ли се само до действия с процесуален характер ?

5. Изразът „не може да бъде възбудено наказателно преследване", използван в чл. 103, ал. 4 от Конституцията, включва ли забрана да бъде образувано наказателно производство, когато се открият данни за евентуална престъпна дейност на президента и вицепрезидента ?

6. Изразът „не може да бъде възбудено наказателно преследване", използван в чл. 103, ал. 4 от Конституцията, означава ли забрана за извършване на действия с процесуален характер по вече образувано наказателно производство, по което се разкрият данни за престъпна дейност на президента или вицепрезидента ? “

В обстоятелствената част от искането се очертават два раздела: В първия, вносителят обосновава необходимостта от задължителното тълкуване и подчертава, че разпоредбата в чл.103, ал.1 от Основния закон е лаконична, като се позовава на практика на Конституционния съд (КС) в смисъл, че това само по себе си е основание за такова искане (Определение от 22 януари 2004 г. по к. д, № 1 от 2004 г. и Определение от 16 ноември 2004 г. по к. д. №9 от 2004 г.) и, че тя не дава еднозначен отговор на относимите към нея тълкувателни питання в искането. Правният интерес от тълкуването вносителят основава и на обстоятелството, че в доктрината се поддържат противопоставящи се трактовки за смисъла и обхвата на конституционно посочените основания за отговорност на президента – „държавна измяна“ и „нарушение на Конституцията“. По отношение на употребената конструкция в чл.103, ал.4 от Основния закон - „наказателно преследване“, вносителят посочва, че Конституционният съд при изясняването на израза „възбуждане на наказателно преследване“, по повод тълкуването на чл.70 от Конституцията (Решение № 10 от 27 юли 1992 г. по к.д, № 13/92 г.), взема предвид неговата употреба в наказателното и

наказателно-процесуалното право, действащо към момента на постановяването на посоченото тълкувателно решение (Наказателно - процесуален кодекс (НПК) от 1974г., отменен). Това, предвид промените в действащия НПК (в сила от 29 април 2006г.), и по - конкретно промяната от 2017г. (Обн. ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 05.11.2017 г.), поражда поставените в искането тълкувателни питання, относими към чл.103, ал.4 от Конституцията. Във втория раздел е изразена позицията на вносителя по поставените тълкувателни въпроси и в подкрепа са изложени съответно съображения и са приведени доводи.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект, който е оправомощен да сезира Конституционния съд съгласно чл. 150, ал. 1, изречение първо от Конституцията и има за предмет задължително тълкуване на конституционни разпоредби, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1 т. 1 от Основния закон.

По поставените в искането тълкувателни въпроси е изразено становище от вносителя.

Съдът не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по предходно искане за абстрактно тълкуване на чл.103 от Конституцията във връзка с така поставените в настоящото искане тълкувателни въпроси.

Искането е съобразено с изискуемите по чл.17, ал.1 ЗКС форма и реквизити.

Водим от горното, съдът намира, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

С оглед на предмета на направеното искане Конституционният съд счита, че като заинтересувани институции по делото трябва да бъдат конституирани президентът на Република България, Народното събрание, Министерският съвет, министърът на правосъдието, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, Висшият съдебен съвет, омбудсманът и Висшият адвокатски съвет.

На основание чл.20а, ал.2 ПОДКС Конституционният съд счита, че възможност да предложат становище по направеното искане следва да се предостави на Съюза на

юристите в България, Съюза на съдиите в България, Асоциацията на българските административни съдии, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите в България, Фондация Български адвокати за правата на човека.

За писмени правни мнения следва да бъдат поканени проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Георги Митов, проф. д-р Маргарита Чинова, проф. д-р Румен Марков, проф. д-р Гергана Маринова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Лазар Груев, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Румен Владимиров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Екатерина Салкова, доц. д-р Наталия Киселова и д-р Ивайло Цонков.

По изложените съображения и на основание чл.149, ал.1, т.1 от Конституцията и чл.19, ал.1 от Закона за Конституционен съд, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на главния прокурор на Република България за даване на задължително тълкуване на нормата на чл. 103 от Конституцията на Република България във връзка със следните тълкувателни питання:

1. Припокрива ли се по съдържание понятието „държавна измяна“, използвано в чл. 103, ал. 1 от Конституцията, с престъпленията, визирани в Глава първа "Престъпления против Републиката", Раздел I "Измяна" от Особената част на Наказателния кодекс ?

2. Каква е разликата между използваните в чл. 103, ал. 1 от Конституцията понятия „държавна измяна“ и „нарушение на Конституцията“ като основания за ангажиране на отговорността на президента и вицепрезидента за действия, извършени при изпълнение на техните функции ?

3. Понятията „държавна измяна“ и „нарушение на Конституцията“, използвани в чл. 103, ал. 1 от Конституцията, включват ли в съдържанието си и извършване на престъпления извън съставите на Глава първа "Престъпления против Републиката" от

4. Изразът „не може да бъде възбудено наказателно преследване", използван в чл. 103, ал. 4 от Конституцията, ограничава ли се само до действия с процесуален характер ?

5. Изразът „не може да бъде възбудено наказателно преследване", използван в чл. 103, ал. 4 от Конституцията, включва ли забрана да бъде образувано наказателно производство, когато се открият данни за евентуална престъпна дейност на президента и вицепрезидента ?

6. Изразът „не може да бъде възбудено наказателно преследване", използван в чл. 103, ал. 4 от Конституцията, означава ли забрана за извършване на действия с процесуален характер по вече образувано наказателно производство, по което се разкрийт данни за престъпна дейност на президента или вицепрезидента ? “

Конституира като заинтересувани институции по делото президента на Република България, Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, омбудсмана и Висшия адвокатски съвет.

Преписи от искането и от определението да се изпратят на заинтересуваните институции, като им се предостави едномесечен срок от уведомяването да представят писмени становища.

Отправя покана да предложат становище в същия срок до Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Асоциацията на българските административни съдии, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите в България, Фондация Български адвокати за правата на човека като им се предоставят преписи от искането и от настоящото определение.

Конституционният съд отправя покана до проф. д-р Георги Близнашки, проф. д-р Георги Митов, проф. д-р Маргарита Чинова, проф. д-р Румен Марков, проф. д-р Гергана Маринова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Лазар Груев, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Румен Владимиров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Екатерина Салкова, доц. д-р Наталия Киселова и д-р Ивайло Цонков да дадат

писмено правно мнение по предмета на делото в указания по-горе срок като им се изпратят преписи от направеното искане и от настоящото определение.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането, който в същия срок може да изложи допълнителни съображения.

Съдиите Атанас Семов, Надежда Джелепова и Павлина Панова са подписали определението с особено мнение.

Председател: Борис Велчев